

ใบความรู้หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานประดิษฐ์

ของชำร่วย (wedding gift) หมายถึง ของให้ ของตอบแทน แก่ผู้ที่นำของขวัญมาให้ ผู้ช่วยเหลือ เป็นการตอบแทนน้ำใจของผู้มาร่วมงาน

การประดิษฐ์ของชำร่วยควรประดิษฐ์ในลักษณะสวยงาม กะทัดรัด ของชำร่วยนี้อาจประดิษฐ์ด้วยดอกไม้สด ดอกไม้แห้ง บุษหงา พวงกุญแจ ภาชนะกระเบื้องเล็กๆ การพับผ้าเช็ดหน้า ผ้าขนหนูเป็นตัวสัตว์ ซึ่งเป็นของที่จะต้องจัดทำ จัดหาเป็นจำนวนมาก ให้พอกับการแจกผู้ที่มาในงาน ในปัจจุบันการทำของชำร่วยประเภทดอกไม้สด เช่น มาลัยคล้องมือ มาลัยผ้าเช็ดหน้า มาลัยตุ้ม ช่อดอกไม้ติดเสื้อ ตัวกระแตจากดอกไม้สด ฯลฯ ซึ่งของสดเหล่านี้ประดิษฐ์ไว้ล่วงหน้าไม่ได้ จะต้องประดิษฐ์ในเวลาใกล้เคียงกับเวลาใช้ ซึ่งจะต้องใช้แรงงานในเวลาจำกัด จึงไม่ค่อยนิยมใช้ อาจมีการประดิษฐ์บ้าง เฉพาะประธานในพิธีและแขกผู้ใหญ่ 2 – 3 คน ในงานเท่านั้น ฉะนั้น ของชำร่วยเป็นของแห้ง ประเภทพวงกุญแจ จานกระเบื้อง ตุ๊กตาผ้า ตุ๊กตากระเบื้อง แจกันเล็กๆ ดอกไม้แห้งพับ เครื่องแขวนเล็กๆ จึงนิยมกันมากในปัจจุบัน และ ผู้ที่ยังคงรักษาวัฒนธรรมไทยมักนิยมแจกของชำร่วยด้วยบุหงาสด บุษหงาแห้ง

การประดิษฐ์ของชำร่วยนี้ ผู้ประดิษฐ์จะต้องมีความคิดริเริ่ม ประดิษฐ์สิ่งของใหม่ๆ ให้ทันสมัย เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคม และยังคงสภาพของงานฝีมือประณีต ยิ่งจะทำให้ผู้รับบริการถูกใจ เพราะในปัจจุบันสินค้าส่วนใหญ่ผลิตด้วยเครื่องจักรจึงทำให้ผู้ซื้อ ซึ่งเดิมสนใจผลิตภัณฑ์จากเครื่องจักรมาสนใจงานฝีมือเพิ่มมากขึ้น

ของชำร่วย สามารถใช้ได้โอกาสต่างๆ กัน สำหรับงานมงคลสมรส งานวันเกิด ขึ้นบ้านใหม่ ฉลองยศ ฯลฯ จะใช้ของชำร่วยประเภทมีสีสันสวยงาม น่ารัก มีกลิ่นหอมเป็นที่ระลึก เช่น บุษหงาสด บุษหงาแห้ง มาลัยตุ้ม มาลัยผ้าเช็ดหน้า มาลัยโซ่รักไม่รู้โรย ดอกไม้ติดเสื้อ พับผ้าเช็ดหน้าเป็นรูปต่างๆ อบให้หอม สำหรับ ของชำร่วย ในงานอวมงคลงานศพมักแจกหนังสือ ยาหม่อง ยาตม ภาชนะเล็กๆ เช่น ชันเงิน ชันอลูมิเนียม ภาชนะจากกระเบื้อง ซ้อน ผ้าเช็ดหน้าสีขาวพับเป็นรูปต่างๆ ดังนั้น การประดิษฐ์ของชำร่วยนั้น จะต้องศึกษาขนบธรรมเนียมประเพณี แนวปฏิบัติ หรือ ค่านิยมของสังคม รสนิยม ความต้องการของผู้บริโภค ความต้องการของตลาดการผลิตสินค้าออกมา จึงจำหน่ายได้

งานประดิษฐ์ ประโยชน์ของงานประดิษฐ์

ความหมายของงานประดิษฐ์ งานประดิษฐ์ หมายถึง สิ่งที่จัดทำขึ้น โดยใช้ความคิด สร้างสรรค์ให้เกิดความประณีต สวยงาม น่าสนใจ เพื่อประโยชน์ที่พึงประสงค์ เช่น งานประดิษฐ์ดอกไม้ ผ้ารองจาน กระเป๋า ตุ๊กตา ที่คั่นหนังสือ กระถางใบตอง บายศรี พานดอกไม้ มาลัยแบบอื่นๆ

ความสำคัญและประโยชน์ของงานประดิษฐ์

1. ประหยัดค่าใช้จ่าย
2. ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
3. ความเพลิดเพลิน
4. เพิ่มคุณค่าของวัสดุ
5. สร้างความแปลกใหม่ที่มีอยู่เดิม
6. ขึ้นตรงตามความต้องการ
7. เป็นของกำนัลแก่ผู้อื่น
8. เพิ่มรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัว
9. เกิดความภูมิใจในตนเอง

ประโยชน์ของงานประดิษฐ์

1. เป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. มีความภูมิใจในผลงานของตน
3. มีรายได้จากผลงาน
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลงานใหม่ๆ
5. เป็นการฝึกให้รู้จักสังเกตสิ่งรอบๆ ตัว และนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ลักษณะของงานประดิษฐ์

1. งานประดิษฐ์ทั่วไป เป็นงานที่บุคคลสร้างขึ้นมาจากความคิดของตนเองโดยอาศัยการเรียนรู้จากสิ่งรอบๆ ตัว นำมาดัดแปลง หรือเรียนรู้จากตำรา เช่น การประดิษฐ์ของใช้จากเศษวัสดุ การประดิษฐ์ดอกไม้
2. งานประดิษฐ์ที่เป็นเอกลักษณ์ไทย เป็นงานที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษในครอบครัวหรือในท้องถิ่น หรือทำขึ้นเพื่อใช้งานหรือเทศกาลเฉพาะอย่าง เช่น มาลัย บายศรี งานแกะสลัก

ประเภทของงานประดิษฐ์

งานประดิษฐ์ต่างๆ สามารถเลือกทำได้ตามความต้องการและประโยชน์ใช้สอย ซึ่งอาจแบ่งประเภทของงานประดิษฐ์ตามโอกาสใช้สอยดังนี้

1. ประเภทใช้เป็นที่เล่น เป็นของเล่นที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวทำให้ลูกหลานเล่นเพื่อความเพลิดเพลิน เช่น งานปั้นดินเป็นสัตว์ สิ่งของ งานจักสานใบลานเป็นโมบาย งานพับกระดาษ
2. ประเภทของใช้ ทำขึ้นเพื่อเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การสานกระบุง ตะกร้า การทำเครื่องใช้จากดินเผา จากผ้าและเศษวัสดุ
3. ประเภทงานตกแต่ง ใช้ตกแต่งสถานที่ บ้านเรือนให้สวยงาม เช่น งานแกะสลักไม้ การทำกรอบรูปดอกไม้ประดิษฐ์
4. ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้ในงานเทศกาลหรือประเพณีต่างๆ เช่น การทำกระทงลอย ทำพานพุ่ม มาลัย บายศรี

วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในงานประดิษฐ์

การเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์ในการประดิษฐ์ชิ้นงานต้องเลือกให้เหมาะสมจึงจะได้งานออกมามีคุณภาพสวยงาม รวมทั้งต้องดูแลรักษาอุปกรณ์เครื่องใช้เหล่านี้ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลา และสามารถแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ ได้ดังนี้

1. ประเภทของเส้น
  - วัสดุที่ใช้ เช่น กระดาษ ใบลาน ผ้า เชือก พลาสติก กระจบอง
  - อุปกรณ์ที่ใช้ เช่น กรรไกร เข็ม ด้าย กาว มีด ตะปู ค้อน แปรงทาสี
2. ประเภทของใช้
  - วัสดุที่ใช้ เช่น กระดาษ ไม้ โลหะ ดิน ผ้า
  - อุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เลื่อย สี จักรเย็บผ้า กรรไกร เครื่องขัด เจาะ
3. ประเภทของตกแต่ง
  - วัสดุที่ใช้ เช่น เปลือกหอย ผ้า กระจก กระดาษ ดินเผา
  - อุปกรณ์ เช่น เลื่อย ค้อน มีด กรรไกร สี แปรงทาสี เครื่องตอก
4. ประเภทเครื่องใช้ในงานพิธี
  - วัสดุที่ใช้ เช่น ใบตอง ดอกไม้สด ใบเตย ผ้า ริบบิ้น
  - อุปกรณ์ที่ใช้ เช่น เข็มเย็บผ้า เข็มร้อยมาลัย คีม คัน เข็มหมุด

การเลือกใช้และบำรุงรักษาอุปกรณ์ มีหลักการดังนี้

1. ควรเลือกใช้ให้ถูกประเภทของวัสดุและอุปกรณ์
2. ควรศึกษาวิธีการใช้ก่อนลงมือใช้
3. เมื่อใช้แล้วเก็บไว้ให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
4. ซ่อมแซมเครื่องมือที่ชำรุดให้พร้อมใช้เสมอ